

XI. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1923 ¹⁾ oli seuraava:

Joulukuun 13 p:nä 1922 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1923 professori W. Chydenius, hallintoneuvos O. Möller, lakitiedettenkandidaatti S. J. Pentti, asianajaja R. Itkonen ja sanomalehdentoimittaja V. Vuorio. Näistä valitsi sittemmin johtokunta puheenjohtajakseen professori Chydeniuksen ja varapuheenjohtajaksi lakitiedettenkandidaatti Pentin.

Oikeusaputoimiston johtokunnalla oli vuoden varrella kaikkiaan neljä kokousta, joissa käsiteltiin vain juoksevia asioita.

Vuoden aikana on oikeusavustajan virkaa hoitanut varatuomari N. Lindgren; apulaisoikeusavustajana toimi varatuomari V. Falck. Kesälomasijaisina olivat varatuomari C. Ugglä ja hovioikeudenauskultantti L. Åström.

Oikeusaputoimiston menosääntö nousi vuonna 1923 82,960 markkaan, ollen vuonna 1922 26,400 markkaa. Nousu johtuu etupäässä siitä, että menosääntöön on otettu myös korvaus vuokrasta, valosta ja lämmöstä, mikä ei ole tapahtunut edellisinä vuosina, sekä vuonna 1922 tapahtuneesta palkanjärjestelystä johtuneista lisääntyneistä palkkausmäärärahoista.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella entiseen tapaan toimeksiantoja Tukholman kaupungin Oikeusaputoimistolta (Stockholms stads Rättshjälpstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan ainoastaan kerran käytti. Muut ulkomaalaiset samanlaatuiset laitokset eivät vuoden kuluessa kertaakaan kääntyneet toimiston puoleen. Sitä vastoin oltiin vuorovaikutuksessa erinäisten maassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten jatkui oikeusaputoimiston toiminta entiseen tapaan. Toimistossa käyntien luku oli suunnilleen sama kuin vuonna 1922, mutta kirjallisten tehtävien ja hakemusten sekä oikeudenkäyntien luku osoitti huomattavaa nousua. Käyntien luku on vuoden aikana noussut 4,158 niitten luvun ollessa vuonna 1922 4,205, vuonna 1921 4,067 ja vuonna 1920 3,877.

Eri kuukausien osalle jakautuivat käynnit seuraavasti:

Tammikuu .. (25 päivää)	366	Heinäkuu (26 päivää)	345
Helmikuu (24 »)	306	Elokuu (27 »)	404
Maaliskuu (25 »)	373	Syyskuu (25 »)	323
Huhtikuu (24 »)	351	Lokakuu (27 »)	415
Toukokuu (23 »)	327	Marraskuu .. (26 »)	358
Kesäkuu (25 »)	323	Joulukuu (23 »)	267

Yhteensä (300 päivää) 4,158

¹⁾ Osa kertomusta seuranneista taulukkotiedoista ei ole tähän merkitty.

Kuten ylläolevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 300 päivää. Käyntien luku päivää kohti oli siis keskimäärin 13.86, vuonna 1922 14.02 ja vuonna 1921 13.60.

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 37 ja vähin 2.

Seuraavassa esitetyt tilastotiedot valaisevat asiain lukua, neuvonetsijäin säätyä ja ammattia y. m.; tällöin on ainoastaan ne asiat otettu huomioon, joissa toimisto on pannut alkuun oikeudenkäynnin tai jotka ovat antaneet aiheen kirjallisen toimituskirjan laatimiseen.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 502, joista 476 oli kertomusvuonna tulleita ja 26 ratkaissemmatta edelliseltä vuodelta. Kirjallisia toimituksia oli 742, niistä hakukirjoja 301.

Säätynsä ja ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyvät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia naisia ja leskiä	—	176	176	Ent. liikemiehiä	2	—	2
Palvelijattaria	—	91	91	Sotilaita	2	—	2
Työläisiä	60	25	85	Partureita	2	—	2
Käsityöläisiä	39	9	48	Ajureita	2	—	2
Ompelijattaria	—	28	28	Portinvartijoita	2	—	2
Kauppa-apulaisia	—	9	9	Juoksupoikia	2	—	2
Koneenkäyttäjiä	7	—	7	Autonkuljettaja	1	—	1
Neitejä	—	6	6	Sairaanhoidtajatar	—	1	1
Keittiömestareita ja keittäjättäriä	2	4	6	Kylvettäjätar	—	1	1
Siivoojattaria	—	5	5	Puhelinneiti	—	1	1
Merimiehiä	4	—	4	Musiikkimies	1	—	1
Kirjaltajia	4	—	4	Asioitsija	1	—	1
Tarjoilijattaria	—	3	3	Talommies	1	—	1
Sillittäjättäriä	—	2	2	Poliisikonstaapeli	1	—	1
Konttoriapulaisia	—	2	2	Rakennusmestari	1	—	1
Raitiovaunukonduktöörejä	2	—	2	Työnjohtaja	1	—	1
				Apteekkioppilas	1	—	1
				Vahtimestari	1	—	1
				Yhteensä 139 363 502			

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	11
Vuokrasopimuksia	9	Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	2
Työ- ja työehtosopimuksia ..	106	Yleisiä veroja koskevia asioita	12
Muita saamisioikeuksia	38	Tapaturmavakuutusta koskevia asioita	2
Ensioikeuteen kuuluvia asioita	8	Vähäpätöisiä rikosasioita	6
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, valituksia y. m.	111
Avioritoja	5	Yhteensä 502	
Avioeroja	46		
Kihlauksen purkautumisia ..	8		
Pesäeroja	2		
Perheen elatus	43		
Aviottomain lasten elatus ..	93		

Vireille pannaista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 469, niinkuin näkyy alempana olevista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	82	Annettu eri viranomaisille	166
Oikeudenkäynnillä ratkaistu....	111	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut juttua	15
Erin. syistä jätetty sillensä	95		
		Yhteensä	469

Edellämainitut, eri viranomaisille annetut 166 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Valtioneuvosto	11	Porin raastuvanoikeus	1
Korkein oikeus	42	Jyväskylän raastuvanoikeus ..	1
Korkein hallinto-oikeus	11	Rauman kaupunginvouti.....	1
Turun hovioikeus	13	Kymin tuomiokunnan tuomari	1
Uudenmaan läänin maaherra....	35	Iitin » »	1
Porvoon hiippak. tuomiokapituli	24	Helsingin » »	1
Tampereen hiippak. tuomiokapituli	2	Lohjan » »	1
Helsingin maistraatti	9	Vihdin kunnallislautakunta....	1
» raastuvanoikeus.....	3	Valtion tapaturmalautakunta..	1
» rahatoimikamari	2	Rautatiehallitus	1
» poliisilaitoksen etsivä		Uudenmaan l. kutsuntalautak.	1
osasto	1	Valkoisen kaartin esikunta....	1
Viipurin maistraatti	1		
		Yhteensä	166

Se seikka, että 95 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina, enimmältä osalta siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut 15 juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille täkäläisessä raastuvanoikeudessa.

Oikeudenkäynnillä ratkaistuista 111 jutusta voitettiin 99 ja hävittiin 12.

Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 243 kertaa 164 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 300:aan, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa useammin kuin joka toinen päivä.